

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS SOCIALINĖS PADĖTIES PAGRINDU MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBEI TEIKIANT KOMPENSACIJAS UŽ BŪSTO ŠILDYMO IŠLAIDAS TYRIMO

2023 m. vasario 23 d. Nr. (22)SN-222)SP-16
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2022 m. gruodžio 30 d. buvo gautas pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėja) 2022 m. gruodžio 30 d. skundas dėl galimos diskriminacijos skiriant kompensaciją už šildymą.

Pareiškėja informavo, jog nuėjo į Mažeikių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) Socialinės paramos skyrių (kaip nurodyta skunde, įvykio data – 2022 m. gruodžio 30-oji) ir paprašė kompensacijos už šildymą. Pareiškėja teigė, jog gavo atsakymą, kad kompensacija jai negali būti skiriama, kadangi „vaikui nėra priteisti alimentai“ (taip skunde; šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Pareiškėja mano, jog tai yra vaiko ir vienišo tėvo arba motinos diskriminacija.

Skunde pažymėta, jog priekaištų Socialinės paramos skyriui ar darbuotojams Pareiškėja neturi, bet ją stebina, kad Lietuvoje veikia toks teisinis reglamentavimas.

Pareiškėja Tarnybos prašo: „nustatyti, ar toks įstatymas yra diskriminacinis, ar ne, ar tai nepažeidžia žmogaus teisių.“

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2023 m. sausio 6 d. raštu Nr. (22)SN-222)S-8 kreipėsi į Savivaldybės Socialinės paramos skyrių ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Pareiškėja kreipėsi dėl kompensacijos už šildymą; dėl kokių priežasčių ir kuo remiantis Pareiškėjai buvo atsisakyta suteikti kompensaciją už šildymą; kaip tai susiję su Pareiškėjos šeimine padėtimi.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą, su atliekamu tyrimu susijusią, informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Savivaldybės administracijos direktorius patvirtinto, kad Pareiškėja į Savivaldybės Socialinės paramos skyrių dėl būsto šildymo išlaidų kompensacijos kreipėsi 2022 m. gruodžio 30 d. ir jai buvo suteikta informacija / konsultacija.

Savivaldybės administracijos direktorius paaiškino:

„Informuojame, kad teisė į būsto šildymo išlaidų kompensaciją nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu (toliau – Įstatymas).

Pagal minėto Įstatymo 7 straipsnį, Pareiškėja turi teisę į būsto šildymo išlaidų kompensaciją, jeigu kreipimosi metu atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus: 1) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio Įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą; 2) įsiskolinusieji už būsto šildymą ir (ar) karštą vandenį, ir (ar) geriamąjį vandenį su energijos, kuro, vandens tiekėjais yra sudarę sutartį (sutartis) dėl dalies skolos apmokėjimo, kas mėnesį grąžinant ne daugiau kaip 20 procentų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamų, arba teismas yra priteisęs apmokėti skolą.

Konsultacijos metu patikrinus gyventojų registro-duomenų bazės išrašą, nustatyta, kad Pareiškėja viena augina vaiką iki 18 metų. Pokalbio metu paaiškėjo, kad tėvystė vaikui nenustatyta ir nėra sudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko, kuriam yra pripažinta tėvystė, materialinio išlaikymo arba teismas priteisia šiam vaikui išlaikymą, išskyrus atvejį, kai asmenys augina vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikia tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą.

Vadovaujantis Įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi, jei asmuo auginantis nepilnametį vaiką nėra sudaręs teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir (ar) vaiko motina dėl tėvystės nustatymo nesikreipė į teismą arba kreipėsi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir (ar) išlaikymas nebuvo priteistas, arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas, kompensacijos neskiriamos.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Savivaldybė, nesuteikdama Pareiškėjai kompensacijos už būsto šildymo išlaidas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, kurios III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės

norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju skunde keliamas klausimas yra susijęs su Savivaldybės taikomomis kompensacijomis už būsto šildymo išlaidas. Pareiškėja teigė, jog Savivaldybė atsisakė jai skirti kompensaciją, kadangi „vaikui nėra priteisti alimentai“. Pareiškėja mano, kad tai yra vaiko ir vienišo tėvo arba motinos diskriminacija.

Savivaldybė paaiškino, kad taikė Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatas, t. y. nustatė, jog Pareiškėja viena augina vaiką iki 18 metų, vaiko tėvystė nenustatyta, nėra sudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko materialinio išlaikymo, išlaikymas vaikui nėra priteistas teismo.

Kaip pranešė Savivaldybė, būsto šildymo išlaidų kompensacijų skyrimo tvarka yra numatyta Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme.

Pagal šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 punkto nuostatas:

„Gyvenamąją vietą būste deklaravę arba būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į kompensacijas, jeigu kreipimosi dėl kompensacijų metu atitinka visus šiuos reikalavimus:

1) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą;

2) įsiskolinusieji už būsto šildymą ir (ar) karštą vandenį, ir (ar) geriamąjį vandenį su energijos, kuro, vandens tiekėjais yra sudarę sutartį (sutartis) dėl dalies skolos apmokėjimo, kas mėnesį grąžinant ne daugiau kaip 20 procentų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamų, arba teismas yra priteisęs apmokėti skolą.“

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje rašoma:

„Auginantys vaikus (įvaikius) iki 18 metų nesusituokę asmenys (įskaitant santuoką nutraukusius asmenis) ar teismo sprendimu gyvenantys skyrium sutuoktiniai arba bendrai gyvenantys asmenys, auginantys vaikus (įvaikius) iš ankstesnio bendro gyvenimo, ir atitinkantys šio įstatymo 6 ir (ar) 7 straipsnių (straipsnio) reikalavimus, teisę į piniginę socialinę paramą turi:

1) kai yra sudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko (įvaikio) ar vaikų (įvaikių), kuriam (kuriems) yra pripažinta tėvystė, materialinio išlaikymo arba teismas priteisia šiam vaikui (įvaikiui) ar šiems vaikams (įvaikiams) išlaikymą, išskyrus atvejį, kai asmenys augina vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikia tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą;

2) tėvystės nustatymo, vaiko (įvaikio) ar vaikų (įvaikių) išlaikymo priteisimo bylos nagrinėjimo teisme, bylos dėl tėvystės nustatymo sustabdymo teismui paskyrus ekspertizę dėl giminystės ryšio įrodymo ir (ar) prašymo dėl išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, mokėjimo nagrinėjimo laikotarpiu.“

Pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 8 straipsnio 3 dalies nuostatas: „Jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys ar asmenys, atitinkantys šio įstatymo 6 ir (ar) 7 straipsnių (straipsnio) reikalavimus, nėra sudarę teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir (ar) tėvystės nustatymo nesikreipė į teismą arba kreipėsi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir (ar) išlaikymas nebuvo priteistas, arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas, kompensacijos neskiriamos, o socialinę pašalpą turi teisę gauti

tik vaikas (jvaikis) ar vaikai (jvaikiai), išskyrus atvejį, kai asmenys augina vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikia tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą.“

Atsižvelgiant į šį įstatyminių reglamentavimą, konstatuotina, kad būtent įstatymu yra nustatyti kriterijai asmenims, siekiantiems gauti kompensaciją būsto šildymo išlaidoms. Savivaldybė, skirdama kompensacijas, negali nukrypti nuo įstatyminio reglamentavimo.

Primintina, kad, vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatas, „Baigus tirti skundą, surašomas sprendimas, kuriame nurodoma tyrimo metu nustatytos aplinkybės, esantys įrodymai ir veiksmai (neveikimo), **administracinio akto arba sprendimo** teisinis įvertinimas.“ Šis teisinis reglamentavimas suponuoja išvadą, jog lygių galimybių kontrolierius gali atlikti tik administracinių aktų arba sprendimų, t. y., poįstatyminių teisės aktų (pavyzdžiui, ministrų įsakymų arba savivaldybių teisės aktų), bet ne įstatymų nuostatų tyrimus (teisinį įvertinimą).

Pagal Konstitucijos 102 straipsnio nuostatas Konstitucinis Teismas sprendžia, ar įstatymai ir kiti Seimo aktai neprieštarauja Konstitucijai, o Respublikos Prezidento ir Vyriausybės aktai – neprieštarauja Konstitucijai arba įstatymams. Tik Konstituciniam Teismui yra suteikta kompetencija atlikti įstatymų vertinimą dėl konstitucinio lygybės principo taikymo – lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai tokia kompetencija nėra suteikta. Be to, lygių galimybių kontrolieriui nėra suteikta teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl įstatymo įvertinimo.

Primintina, jog pagal Konstitucijos 106 straipsnį: „Kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones. Šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Konstitucinio Teismo įstatymas.“

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad Savivaldybė vadovavosi Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatomis ir dėl šios priežasties Pareiškėjai negalėjo suteikti būsto šildymo išlaidų kompensacijos. Kaip minėta pirmiau, tik Konstitucinis Teismas gali įvertinti, ar įstatymai neprieštarauja Konstitucijai ir joje įtvirtintam

lygiateisiškumo principui, taigi tirti skunde aprašytą situaciją nepriskirtina lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai (paaiškėjo Lygių galimybių 27 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta aplinkybė).

Pagal Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 4 dalies nuostatas, jeigu skundo tyrimo metu išaiškėja šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, tyrimas nutraukiamas. Konstatuotina, kad Pareiškėjos skundo tyrimas nutraukiamas paaiškėjus 27 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytoms aplinkybėms, t. y., skunde aprašytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.

Kaip rašyta pirmiau, nagrinėjamu atveju įvertinti, ar Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatos neprieštarauja Konstitucijai, gali tik Konstitucinis Teismas. Kiekvienas asmuo, kurio teisės ar laisvės buvo pažeistos, gali kreiptis į Konstitucinį Teismą, jeigu išnaudojo visas teisinės gynybos priemones (pavyzdžiui, kreipėsi į teismus skųsdamas savivaldybės sprendimus ir pan.).

Primintina, jog Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (Odminių g. 3, 01122 Vilnius; tel. 8 700 00 211; faks. 8 700 35 004; el. p. teisinepagalba@vgtpt.lt) teikia teisinę pagalbą. Asmenys dėl pirminės teisinės pagalbos gali kreiptis ir į savivaldybėse dirbančius bei tokią pagalbą teikiančius darbuotojus¹.

Taip pat asmenys turi teisę kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisiją² ir reikalauti ar siūlyti spręsti klausimus dėl žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ar įgyvendinimo. Peticijų komisija, išnagrinėjusi peticiją, Lietuvos Respublikos Seimo statuto nustatyta tvarka teikia Seimui išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo. Tuo atveju, kai prieinama išvada tenkinti peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus, gali būti parengiamas atitinkamo teisės akto projektas arba siūloma sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti. Peticiją galima pateikti tiek raštu, tiek elektroniniu būdu (reikalingas elektroninis parašas).

Neatsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju lygių galimybių kontrolierius negali atlikti tyrimo dėl įstatymo nuostatų atitikimo lygių galimybių principui, kyla pagrįstų abejonių, ar Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatos galėtų būti laikomos socialiai teisingomis ir tinkamai užtikrinančiomis pažeidžiamų visuomenės grupių teisę į valstybės paramą. Galimai dėl įstatyminių nuostatų, nustatančių ribojimus pasinaudoti kompensacijomis vienišoms motinoms, gali kilti rizika jų sisteminei diskriminacijai dėl jų lyties ir

¹ Darbuotojų, teikiančių pirminę teisinę pagalbą savivaldybėse, sąrašas:

<https://vgtpt.lrv.lt/uploads/vgtpt/documents/files/BENDRAS%20PTP%20specialistu%20sarasas%202022-10-03.pdf>.

² Daugiau informacijos apie peticijų pateikimą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35385&p_k=1.

socialinės padėties (įskaitant šeiminių padėtį), padidinti jų skurdo riziką. Paminėtina, kad remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, namų ūkiuose, kuriuos sudarė vieniša motina ar vienišas tėvas su vaikais, iš kurių bent vienas jaunesnis nei 25 metų, skurdo rizikos lygis 2021 m. sudarė 32,4 proc.³ Reikalavimas vienišiemis asmenims auginantiems vieniems vaiką, esantiems sudėtingoje socialinėje situacijoje gali būti ne tik neproporcinga našta, bet ir nepateisinamas dėl atskirų gyvenimo aplinkybių, pvz. vienišoms motinoms, auginančioms vaiką, kurių vaikų tėvystė nebuvo nustatyta gimus, o vėliau tėvui mirus; vienišoms motinoms auginančioms vaiką patyrus prievartą, tačiau nesikreipus į teisėsaugą dėl patirtos prievartos; vienišoms motinoms, kurios patyrė kitokio pobūdžio smurtą, tačiau į teisėsaugą nesikreipė. Įstatyme numatyta išimtis asmenims, kurie augina vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikia tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad seksualinis smurtas yra itin latentiškas. Remiantis Pagrindinių teisių agentūros 2014 m. duomenimis viena iš 10 moterų yra patyrusi kokį nors seksualinį smurtą nuo 15 metų amžiaus, o viena iš 20 buvo išžaginta. Šiek tiek daugiau kaip viena iš penkių moterų yra patyrusi dabartinio ar buvusio partnerio fizinį ir (arba) seksualinį smurtą, o šiek tiek daugiau kaip viena iš 10 moterų nurodo, jog vienokį ar kitokį seksualinį suaugusiojo smurtą patyrusi iki 15 metų amžiaus. Tačiau, pavyzdžiui, vos 14 proc. moterų apie sunkiausią artimoje aplinkoje patirto smurto atvejį pranešė policijai, o apie sunkiausią ne partnerio smurto atvejį policijai pranešė 13 proc. moterų.⁴

Dėl šios priežasties, vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi, Tarnyba kreipsis į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, Seimo Žmogaus teisių komitetą bei Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetą, siūlydama apsvarstyti aptariamo teisinio reglamentavimo poreikį, siekiant praplėsti asmenų grupes, kurioms galėtų būti taikomos kompensacijos būsto šildymo išlaidoms, arba kitaip spręsti pažeidžiamų asmenų grupių finansinės paramos klausimus.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 ir 17 straipsniais, 29 straipsnio 4 dalimi,

³ <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-gyventoju-pajamos-ir-gyvenimo-salygos-2022/skurdo-rizika/skurdo-rizikos-lygis>

⁴ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_lt.pdf

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą paaiškėjus aplinkybėms, jog klausimas nepriskirtinas įstatymais apibrėžtai lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Savivaldybę.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė